

Sárospatak Város Polgármesterétől

3950 Sárospatak, Kossuth u. 44.
Tel.: 47/513-240 Fax: 47/311-404
E-mail: sarospatak@sarospatak.hu

E L Ő T E R J E S Z T É S

- a Képviselő-testületnek -

Intézkedési terv készítése a pénzügyi egyensúlyi helyzet javítására

Tisztelt Képviselő-testület !

Az Állami Számvevőszék 2011. őszén vizsgálta a városok – köztük Sárospatak – pénzügyi helyzetét.

A helyszíni ellenőrzés 2011. október 3.-tól 2011. december 15.-ig tartott. Az ellenőrzött időszak 2007-2011. I.félév.

Az ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy:

- a vizsgált időszakban a kötelező- és önként vállalt feladatok ellátását biztosító szervezeti keretekben, a feladatellátás módjában bekövetkezett változások milyen hatást gyakoroltak az Önkormányzat pénzügyi helyzetének alakulására;
- az Önkormányzat pénzügyi – ezen belül működési és felhalmozási – egyensúlya mely tényezők hatására miként változott, és az Önkormányzat milyen intézkedéseket tett a pénzügyi egyensúly javítása érdekében;
- a költségvetési kiadások finanszírozása érdekében vállalt pénzügyi kötelezettségek hogyan alakultak, továbbá milyen kötelezettségek fennállása befolyásolja az Önkormányzat jövőbeli pénzügyi helyzetét;
- hasznosultak-e a gazdálkodási rendszer korábbi ellenőrzése során a pénzügyi egyensúly javítására az ÁSZ által tett szabályszerűségi és célszerűségi javaslatok.

Az ellenőrzésről készített számvevői jelentést 2012. április 23.-án megkaptuk.

A jelentés kötelezi az ellenőrzött szerv vezetőjét - a polgármestert -, hogy készítsen intézkedési tervet a megállapításokhoz, azt 30 napon belül küldje meg az ÁSZ részére.

Az intézkedési tervet elkészítettük és a megadott határidőre elküldjük az Állami Számvevőszéknek.

Az ellenőrzésről készült jelentés teljes terjedelmében – az ellenőrzött többi városról készült összesített jelentéssel együtt - , a gazdálkodási irodában tekinthető meg.

Az intézkedési terv végrehajtásáról tájékoztatni fogjuk a Képviselő-testületet.

Kérem a Tisztelt Képviselő testületet, hogy a tájékoztatót tárgyalja meg és fogadja el az intézkedési tervet.

Sárospatak, 2012. május 11.

Aros János
polgármester

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

_____/2012. (.....) KT.

h a t á r o z a t a

Állami Számvevőszéki vizsgálat megállapításairól és a kapcsolódó intézkedési tervről

A Képviselő-testület megtárgyalta Sárospatak Város Önkormányzata pénzügyi helyzetének ellenőrzéséről szóló tájékoztatót és azt tudomásul vette.

Az önkormányzat pénzügyi egyensúlyának helyreállítása és hosszú távú fenntarthatósága érdekében készített – e határozat mellékletét képező – intézkedési tervben foglaltakat jóváhagyja.

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert és a hivatal jegyzőjét az intézkedési tervben megfogalmazott feladatok végrehajtása érdekében szükséges intézkedések megtételére, valamint arra, hogy a Képviselő-testület döntését az Állami Számvevőszék részére küldje meg.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnal

dr. Komáromi Éva
jegyző

Aros János
polgármester

INTÉZKEDÉSI TERV

1. Feltárjuk a bevételszerző és kiadáscsökkentő lehetőségeket. Intézkedünk a bevételek növelésére, a kintlevőségek behajtására, a kiadások csökkentésére.

Határidő: 2012. 09. 30.

Felelős: polgármester

2. Reorganizáló programot készítünk a kedvezőtlen pénzügyi folyamatok megállítására, a pénzügyi helyzet gyors stabilizálására.

Határidő: 2012. 10. 31.

Felelős: polgármester

3. Egyensúlyi (elkülönített) tartalékot képzünk az adósságszolgálat teljesítése érdekében.

Határidő: 2012. 12. 31.

Felelős: polgármester

4. Felülvizsgáljuk teljes körűen a tervezett beruházásokat és azok fenntartásának jövőbeni pénzügyi kihatásait. Szükség esetén javasoljuk a tervezett beruházásokkal kapcsolatos döntések módosítását, a pénzügyi lehetőségek és a kötelező feladatok elsődlegessége figyelembevételével.

Határidő: 2012. 09. 30.

Felelős: polgármester

5. Kezdeményezzük az állandósult folyószámlahitel hosszú lejáratú kötelezettséggé történő átalakítását – a Kormány engedélyét követően.

Határidő: 2012. 12. 31.

Felelős: polgármester

6. Áttekintjük az önként vállalt feladatok finanszírozását a kötelező feladatok elsődlegességének biztosítása érdekében.

Határidő: 2012. 09. 30.

Felelős: polgármester

7. Havonta bemutatjuk a Képviselő-testületnek – likviditási terv készítésével- a kötelezettségek finanszírozási forrásait.

Határidő: 2012. 06. 30.

Felelős: polgármester

8. Adósságot keletkeztető kötelezettségvállalási döntéskor az előterjesztésben bemutatjuk a Képviselő-testületnek a jövőben várható – árfolyam-, kamat- és törlesztési – kockázatot.

Határidő: minden ilyen jellegű döntés előterjesztésekor

Felelős: polgármester

9. Adósságot keletkeztető kötelezettségvállalási döntéskor az előterjesztésben tételesen bemutatjuk a Képviselő-testületnek a visszafizetés forrásait.

Határidő: minden ilyen jellegű döntés előterjesztésekor

Felelős: polgármester

10. Intézkedési tervet terjesztünk a Képviselő-testület elé a minősített többségi tulajdonú gazdasági társaságok pénzügyi egyensúlyi helyzetének stabilizálása érdekében.

Határidő: 2012. 12. 31.

Felelős: polgármester

11. A lejárt szállítói tartozások kezelése érdekében fizetési megállapodás megkötését kezdeményezzük a szállítóként nagyobb, mint 10 m Ft elismert tartozás fennállása esetén.

Határidő: 2012. 07. 31.

Felelős: polgármester

12. Az éves költségvetési rendeletek előterjesztésekor bemutatjuk a beruházásokkal létrehozott létesítmények működtetéséhez és jövőbeni fenntarthatóságához szükséges forrásokat.

Határidő: minden év 02.05.

Felelős: polgármester

13. Gondoskodunk az Önkormányzat gazdálkodási rendszerét érintő előző /2009.évi/ ellenőrzés nem hasznosult javaslatainak végrehajtásáról.

Határidő: 2012. 12. 31.

Felelős: jegyző

14. Intézkedünk az Önkormányzat gazdálkodási rendszerét érintő előző /2009.évi/ ellenőrzés nem hasznosult javaslataival kapcsolatban a felelősség megállapításáról.

Határidő: 2012. 08. 31.

Felelős: jegyző

5.4. A városi önkormányzatok pénzügyi helyzetének ellenőrzése során tett megállapítások összegzése

A 62 ellenőrzött városi önkormányzatnál egyidejűleg lefolytatott ellenőrzés megállapításai alapján a pénzügyi helyzetükben rejlő kockázatok az alábbiakban foglalhatók össze:

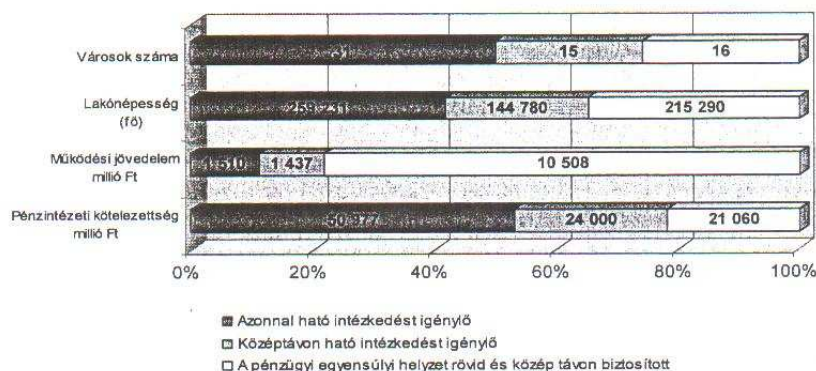
- a működési jövedelem a 2007-2010. években az önkormányzatoknál összességében pozitív értéket mutatott. Működési kockázatot jelentett, hogy az ellenőrzött önkormányzatok közül 22 negatív működési jövedelemmel rendelkezett a 2010. évben;
- a tőketörlesztést is figyelembe vevő nettó működési jövedelem (pénzügyi kapacitás) az önkormányzatoknál összességében pozitív értéket mutatott. A pénzügyi kapacitás 2009-ről 2010-re azonban romlott a működési jövedelem csökkenése és a tőketörlesztési kötelezettség növekedése következtében. 2009-ben az önkormányzatok 35,5%-ánál (22), míg 2010-ben már 53,2%-ánál (33) nem nyújtott fedezetet a működési jövedelem az adósságszolgálatra. Az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetét veszélyezteti az adósságszolgálat további növekedése;
- a lejárt határidejű szállítókkal szembeni tartozások a 2007-ről 2010-re 74,8%-kal (2063,9 millió Ft) növekedtek, amely további kockázatot jelenthet az önkormányzatokra. A 60 napot meghaladó szállítói tartozások miatt az érintett önkormányzatokkal szemben adósságrendezési eljárás kezdeményezhető;
- a folyószámla- és egyéb rövid lejáratú hitel folyamatosan növekvő napi átlagos állománya, a hitellel zárt napok száma az önkormányzatok felénél a költségvetésbe beépült tartós forráshiányt jelezte. Esetükben további mobilizálható, likvid források hiányában növekvő mértékben folytatódik a pénzügyi hiány termelése;
- az önkormányzatok felhalmozási költségvetése 2007-2010-ben összességében pénzügyi hiányt mutatott. A nettó működési jövedelem a felhalmozási költségvetés hiányára teljes mértékben nem nyújtott fedezetet, ami külső források bevonását tette szükségessé. A létrehozott beruházások jövőbeni fenntartási kötelezettsége tovább terhelheti az önkormányzatok költségvetését;
- a folyamatban lévő és a tervezett beruházások finanszírozásában az EU-s források súlya meghatározó. A támogatások előfinanszírozása, az egyre csökkenő saját források biztosítása kockázatot jelent az önkormányzatoknak. Mindez a fejlesztési célkitűzések és a források áttekintését igényli az érintett önkormányzatok részéről;
- a pénzügyi intézetek felé fennálló, növekvő tendenciájú kötelezettségek finanszírozhatósága az önkormányzatok felénél már rövid távon sem biztosított. A törlesztési kockázatot növeli az önkormányzatok 53,2%-ánál kimutatott negatív nettó működési jövedelem mellett a devizában fennálló kötelezettségek miatti árfolyamkitérttség is;

- az elhasználódott eszközök pótlására forrást biztosító amortizációs (felújítási) alap képzésének³⁶ elmaradása a feladatellátást szolgáló tárgyi eszközök állagának romlásával rejtett adósságot keletkeztet.

Az ÁSZ a 62 ellenőrzött város működési, beruházási, a hosszú lejáratú pénzügyi és a szállítói kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatos pénzügyi kockázatokat együtt elemezte. (66. sz. ábra)

66. sz. ábra

Az ellenőrzött városi önkormányzatok főbb mutatóinak megoszlása a pénzügyi egyensúly kockázata alapján képzett csoportokban

Az ÁSZ az önkormányzatoknak egyeztetésre megküldött jelentéstervezetben:

- a pénzügyi egyensúly azonnali helyreállítását biztosító intézkedéseket tartott szükségesnek 31 önkormányzatnál,
- középtávon ható intézkedéseket javasolt 15 önkormányzat részére,
- rövid és középtávon biztosítottnak találta 16 önkormányzat pénzügyi egyensúlyát, és hosszú távon ennek fenntartását javasolta.

Az ÁSZ a javaslataiban a következő rövid és középtávon ható intézkedésekre hívta fel az érintett önkormányzatok figyelmét:

- a bevételszerző és kiadáscsökkentő lehetőségek feltárására;
- reorganizációs program készítésére a kedvezőtlen pénzügyi folyamatok megállítására, a pénzügyi helyzet gyors stabilizálására, illetve kibontakozási program készítésére a pénzügyi helyzet javítása és hosszú távú megőrzése érdekében;
- egyensúlyi (elkülönített) tartalék képzésére az adósságszolgálat teljesítése érdekében;

³⁶ Erre a jelenlegi szabályozási környezetben nem kötelezi előírás az önkormányzatokat.

- a feladatellátás intézményi szerkezetének felülvizsgálatára, annak racionalizálására;
- az önként vállalt feladatok finanszírozhatóságának áttekintésére a kötelező feladatellátás elsődlegességének biztosítása érdekében;
- a folyamatban lévő beruházásokkal kapcsolatos kötelezettségek átütemezési lehetőségeinek felmérésére, a megvalósuló létesítmények fenntarthatóságának vizsgálatára;
- a tervezett beruházások felülvizsgálatára;
- az állandósult folyószámla- és likvid hitelek hosszú távú kötelezettséggé történő átalakítására vonatkozó jogi lehetőség megvizsgálására;
- a képviselő-testület havonta/félévente történő tájékoztatására a kötelezettségek finanszírozási forrásairól, legalább három évre kitekintően;
- az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásoknál az árfolyam-, kamat- és törlesztési kockázatok, valamint a visszafizetés forrásainak képviselő-testület részére történő bemutatására;
- a kezességvállalás, garancia és helytállási kötelezettségvállalás esetén azok pénzügyi kockázatainak Képviselő-testület részére történő bemutatására;
- a lejárt szállítói állomány kezelésére a szállítói kitettség és a jogszabályi következmények elkerülése érdekében;
- a minősített többségi tulajdonú gazdasági társaságok aktuális pénzügyi helyzetének figyelemmel kísérésére a tulajdonosi érdekek védelme érdekében.

6. A KOCKÁZATELEMZÉS ALAPJÁN KIVÁLASZTOTT 12 ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSI RENDSZERÉNEK „PILOT” ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATAI

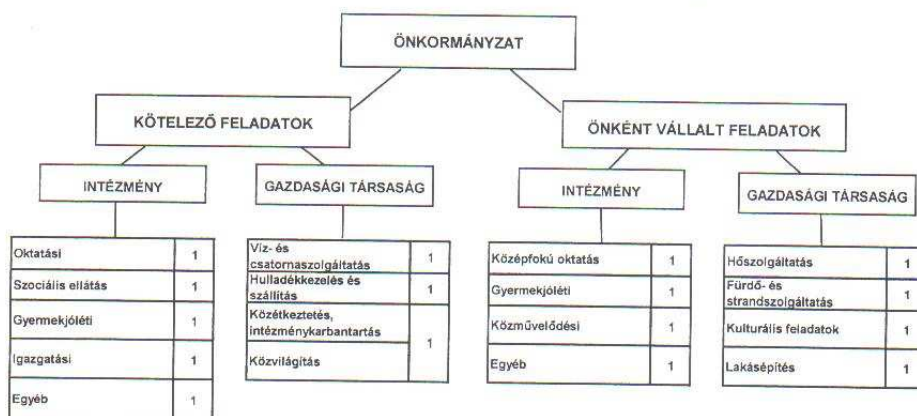
A „**pilot**” **ellenőrzések** során két ütemben összesen 12 önkormányzat (öt város és hét község) gazdálkodási rendszerének ellenőrzését végezte el az ÁSZ. Az ellenőrzések – amelyekkel egyidejűleg több stratégiai célkitűzésnek is eleget tettünk – **célja** volt a kijelölt önkormányzatok gazdálkodási rendszerének ellenőrzése során négy, egymáshoz szorosan kapcsolódó ellenőrzési terület értékelése, az ellenőrzötteket segítő javaslatok megfogalmazása. Célunk volt továbbá beazonosítani, hogy melyek a legkockázatosabb területek az önkormányzatok gazdálkodásában és hasznos tapasztalatokat gyűjteni ezen témák jövőbeni hatékony ellenőrzésére alkalmas programok kimunkálásához, illetve továbbfejlesztéséhez.

I. ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Az Önkormányzat – adatszolgáltatása szerint, mely nem tartalmazza az Önkormányzat által fenntartott egészségügyi intézmények és a kisebbségi önkormányzatok adatait – a 2010. évben működési költségvetési kiadásaiból (3771,0 millió Ft-ból) 1804,4 millió Ft-ot (47,8%) a **kötelező feladatok**, 1966,6 millió Ft-ot (52,2%) az **önként vállalt feladatok** ellátására fordított. Az önként vállalt feladatok közé sorolták az alapfokú művészeti, a középiskolai (gimnáziumi) oktatást, a kollégiumi ellátást, a szakközép- és szakmunkásképzés oktatását, a fürdő- és strandszolgáltatást, az éttermi vendéglátást, a helyi újság kiadását, a járóbeteg-szakellátást, a sport- és a természetvédelmi feladatokat. Ezen túlmenően hozzájárultak az egyházak támogatásához, és a civil szervezetek működésének finanszírozásához. Az önként vállalt feladatok köréről az SzMSz-ben 2009. évtől rendelkeztek, azok terjedelmét az éves költségvetési rendeletekben a költségvetés forrásainak ismeretében határozták meg.

Az Önkormányzat **feladatellátásának szervezeti struktúráját** a következő ábra szemlélteti:

Az Önkormányzat feladatellátásának szervezeti struktúrája

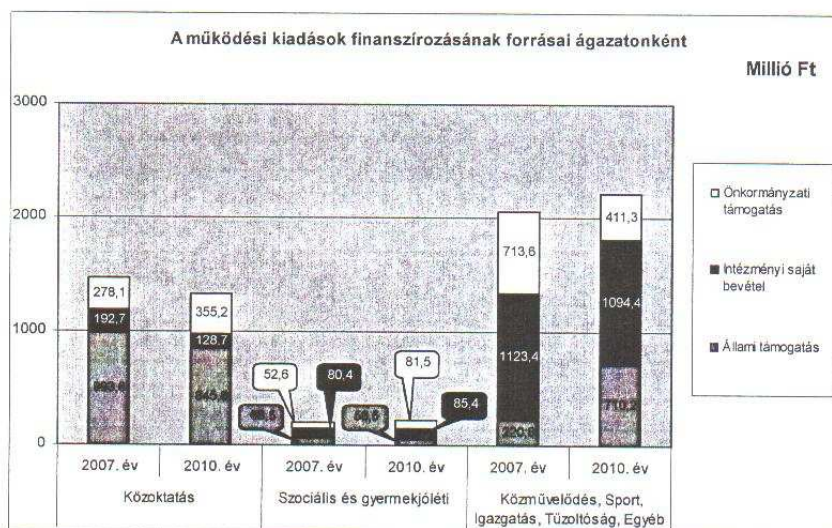

Az Önkormányzat feladatait 2011. június 30-án (a Polgármesteri hivatallal együtt) **kilenc költségvetési szervvel, négy kizárólagos, egy 52,0%-os és kettő 25,0% alatti tulajdoni hányadú gazdasági társasággal látta el**. A kilenc költségvetési szervből öt látott el kötelező, kettő önként vállalt feladatot, és kettő intézmény a gyermekjóléti, és egyéb feladatokat tekintve kötelező és önként vállalt feladatokat is végzett. Az intézményszervezeti átalakítások és intézményi összevonások következtében a feladatellátás telephelyeinek száma a 2007. évi 25-ről 2011. év I. félév végére 24-re csökkent. A gazdasági társaságok távhőszolgáltatás, hulladékkezelés, -szállítás, víz- és szennyvízkezelés területén kaptak szerepet az Önkormányzat feladatellátásában. Rendszeres

működési célú pénzeszköztadásban egy kizárólagos tulajdonú gazdasági társaság részesült, összege az ellenőrzött időszakban összesen 72,1 millió Ft-ot tett ki. Ezen túlmenően négy gazdasági társaság kapott 2008-2010. években és 2011. év első félévében összesen 329,2 millió Ft tagi kölcsönt működési, illetve felhalmozási célra.

A kötelező és önként vállalt feladatok ellátását biztosító szervezeti keretekben, a feladatellátás módjában bekövetkezett változásoknak az önként vállalt feladatokra volt számszerűen is kimutatható hatása (2007. évről 2008 évre és 2009. évről 2010 évre), mely az Önkormányzat pénzügyi egyensúlyi helyzetét is befolyásolta. Az önként vállalt egyéb feladatok működési kiadása 2007 évről 2008 évre 23,2%-kal 131,2 millió Ft-tal csökkent, melyre hatással volt a TÁVHÓ Kommunális Szervezet megszűnése, feladatainak az RFV Kft.-nek történő átadása. Az önként vállalt egyéb feladatok működési kiadása 2009. évről 2010. évre 52,1%-kal (336,2 millió Ft-tal) csökkent, meghatározóan a Fürdőnek a PATAQUA Kft.-nek történő feladatátadása miatt.

Az egyes közszolgáltatások feladatellátásában résztvevő intézmények a 2007. és a 2010. évi működési **kiadások finanszírozási forrásainak összetételét** a következő ábra szemlélteti:

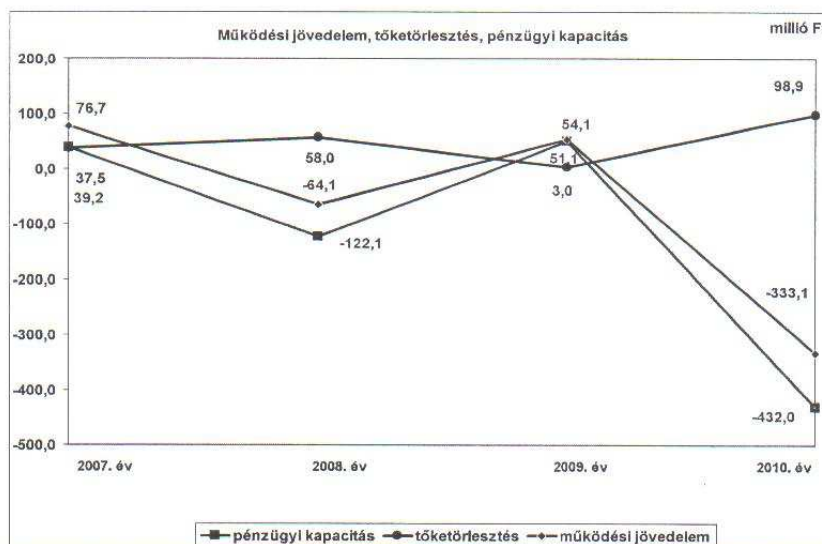

A 2007. évről a 2010. évre 134,4 millió Ft-tal (9,2%-kal) csökkent a közoktatási ágazat működési kiadása az óvoda és általános iskola működési kiadásának 193,3 millió Ft-os (26,9%-os) csökkenése miatt, melyet az óvodai összevonások, és az Erdélyi János Általános Iskola és Kollégiumnak a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzatnak történő átadása eredményezett.

A szociális és gyermekjóléti feladatok működési kiadása a 2007. évről a 2010. évre 24,0 millió Ft-tal 11,9%-kal nőtt, az infláció miatt. Az ágazatban a finanszírozás arányai a 2007. évről a 2010. évre megváltoztak, az önkormányzati támogatás 54,9%-kal (28,9 millió Ft-tal) növekedett, az állami támogatás 14,6%-os (10,0 millió Ft-os) csökkenése miatt.

A közművelődési, sport-, igazgatási és egyéb feladatok működési kiadása összesen 7,7%-kal (157,7 millió Ft-tal) nőtt a 2007. évről a 2010. évre, a finanszírozási arányok jelentős változása mellett, az egyes önként vállalt feladatoknak az Önkormányzat gazdasági társaságainak történő átadása miatt. Ezért az állami támogatások több mint háromszorosára emelkedtek, az intézményi saját bevételek 2,6%-os (29,0 millió Ft-os), és az önkormányzati támogatás 42,4%-os (302,3 millió Ft-os) csökkenése mellett. Az Önkormányzat a TÁVHÓ Kommunális Szervezetet a 2007. évben megszüntette, feladatait az Önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló RFV Kft.-nek adta át. A Termálfürdő és Camping költségvetési szervét 2009. év májusában szüntették meg, hivatkozva arra, hogy a hatásvizsgálat alapján más szervezetben a feladat ellátása hatékonyabban megoldható. A közfeladat ellátását megállapodás alapján a PATAQUA Kft.-nek adták át. A 2011. év februárjában a Művelődési Ház és Könyvtárnak átadták az Újbástya-Sárospatak épület üzemeltetési jogát, a Tourinform Iroda feladatainak ellátását, és a Vízi kapui szabadtéri színpad működtetését.

Az Önkormányzat **folyó költségvetési egyenlegét (működési jövedelem)**, pénzügyi kapacitását és a tőketörlesztéseket az alábbi ábra mutatja:

Az Önkormányzat **folyó költségvetési egyenlege** a 2008. évben és a 2010. évben működési forráshiányos volt. A vizsgált időszakban a működési jövedelem összességében 266,4 millió Ft forráshiányt mutatott, melyhez döntő mértékben hozzájárult a 2010. év 333,1 millió Ft-os hiánya. A 2010. évi negatív működési jövedelem jelzi, hogy az **Önkormányzat gazdálkodása rövid távon is kockázatos**, a törlesztések fedezete nem képződik meg. A 2012. évben a várható hosszú lejáratú kötelezettségvállalásokkal kapcsolatos adott évi adósságszolgálat 3,0 millió Ft. A 2013. évtől kezdődik a kötvény tőketörlesztése, mely várhatóan 2032-ig évi 162,5 millió Ft-os többletkiadást, tőketörlesztést jelent. A törlesztések fedezete csak akkor biztosított, ha a működési jövedelem a jövőben meghaladja a várható tőketörlesztéseket (2012-ben 3,0 millió Ft, 2013-ban 165,5 millió Ft) összegét.

A nettó működési jövedelem – az évről évre hasonló nagyságrendű tőketörlesztés miatt – a vizsgált időszakban a működési jövedelemmel azonos irányban változott. A **2007-2010. években összesen** létrejött -266,4 millió Ft működési jövedelemhez 197,4 millió Ft hiteltörlesztés kapcsolódott, amelynek teljesítését követően **463,8 millió Ft negatív nettó működési jövedelem keletkezett**. Mindez azt jelzi, hogy az Önkormányzat költségvetési megtakarításai nem voltak elégségesek a 2007-2010 között felmerült 197,4 millió Ft összegű tőketörlesztésre. A polgármester a pénzügyi egyensúly megbomlása ellenére nem kezdeményezte az Önkormányzat intézményei előirányzat-felhasználásának szoros kontrollját.

Az Önkormányzat 2007-ben csak úgy tudott pozitív működési jövedelmet elérni, hogy 114,0 millió Ft ÖNHIKI és 28,0 millió Ft egyszeri egyéb központi működési támogatásban részesült és – 2006. év végéhez képest – 259,9 millió Ft-tal nőtt a ki nem fizetett szállítói tartozásállomány. A 2008. évben a működési jövedelem (az elnyert 143,7 millió Ft ÖNHIKI és 50,0 millió Ft egyszeri egyéb központi működési támogatás ellenére) – melyből 20,0 millió Ft visszatérítendő volt – negatív volt, mert a saját működési bevételek 15,6%-os (172,4 millió Ft-os) csökkenése mellett a folyó kiadások 3,2%-kal (122,1 millió Ft-tal) emelkedtek. A hőszolgáltatást 2007. szeptember 1-jétől a költségvetési szerv átalakítása miatt, az Önkormányzat gazdasági társasága az RFV Kft. látta el. Az intézményi bevétel elmaradása (2007-ben a költségvetési szervnél 289,0 millió Ft intézményi bevétel keletkezett) ellenére a hőszolgáltatásért az Önkormányzatnak fizetnie kellett. Az RFV Kft.-nek teljesített hőszolgáltatási díj 2008-ban 298,6 millió Ft (2007. évi 73,9 millió Ft hátralékkal együtt) volt. A folyó kiadások 2008. évi növekedéséhez hozzájárult a kamatkifizetések 62,4 millió Ft-tal történő emelkedése, valamint az, hogy a 2007. év végéhez képest a szállítói tartozásállomány 260,0 millió Ft-tal csökkent.

A működési jövedelem előjele 2009-ben pozitívvá (az ÖNHIKI 36,3 millió Ft-tal segítette) fordult, mert a folyó kiadások az előző évhez képest nagyobb mértékben (10%-kal, 389,8 millió Ft-tal) csökkentek, mint a folyó bevételek (7,1%-kal, 271,5 millió Ft-tal). A 2009. évi kedvező működési jövedelmi adathoz (ÖNHIKI nélkül 17,8 millió Ft) hozzájárultak a jogtalanul igénybe vett normatív támogatások is. A működési kiadások erőteljesebb mérséklődése azért következett be, mert az RFV Kft.-nek teljesített hőszolgáltatási díj az előző évhez képest 141,0 millió Ft-tal csökkent. (Mérséklődött a szerződés szerinti hőszolgáltatási díj és már csak a tárgyévi fizetési kötelezettség jelentkezett.) A Fürdő költségvetési szervként 2008-ban 199,9 millió Ft intézményi működési bevételt ért el, valamint 210,5 millió Ft működési kiadást teljesített. A Fürdő, mint költségvetési szerv 2009. június 12-én megszűnt, átalakult gazdasági társasággá. Ennek következtében a Fürdő intézményi bevétele 2008-hoz képest 94,3 millió Ft-tal, a működési kiadása 170,8 millió Ft-tal csökkent. Az Önkormányzat a Fürdő részére működési célú pénzeszközt 2009-ben nem adott.

A 2010. évben a működési jövedelem – az ekkor kapott 56,8 millió Ft ÖNHIKI ellenére – drasztikusan (387,2 millió Ft-tal) csökkent, előjele negatívvá (-333,1 millió Ft) váltott, mert a folyó bevételek 1,5%-os csökkenése (51,9 millió Ft) mellett, a folyó kiadások 9,6%-kal (335,4 millió Ft-tal) emelkedtek. A folyó kiadások növekedését az előző évben jogosulatlanul igénybe vett térségi közoktatási normatíva és a hozzá kapcsolódó szja kiegészítés visszafizetése, a беру-

házásokhoz és a PATAQUA Kft.-től térítésmentesen átvett Fürdő vagyonhoz kapcsolódó többlet áfa befizetések, a közcélú foglalkoztatás bővülése, valamint a központi bérkiegészítés miatti személyi juttatások emelkedése okozta.

A 2007-2010. években **az Önkormányzat felhalmozási költségvetésének egyenlege folyamatosan negatív összegű volt**, a felhalmozási forráshiány összesen 1882,2 millió Ft-ot ért el. A felhalmozási forráshiánynak a felhalmozási és tőke jellegű kiadásokhoz viszonyított aránya 2009-ben (91,2%, 794,5 millió Ft) volt a legmagasabb, mert a támogatások aránya a fejlesztési kiadások finanszírozásában 3,4% (29,2 millió Ft) volt. A Fürdő fejlesztése ebben az évben fejeződött be (teljes bekerülési költsége 537,9 millió Ft), melyet a kötvény kibocsátásából származó bevételből finanszíroztak. Az Önkormányzatnak a saját forrás biztosításához 2007-2010 között nem volt elegendő felhalmozási bevétele, ezért a fejlesztéseket külső forrásból, a 2006-2007. években felvett hitelek és a 2008. évben kibocsátott kötvény bevételeiből (2056,2 millió Ft) finanszírozta.

A Képviselő-testületnek előterjesztett éves költségvetési rendeletekben nem mutatták be a beruházásokkal létrehozott létesítmények működtetése és fenntarthatósága érdekében várhatóan felmerülő költségvetési kiadásokat. A Képviselő-testületet nem tájékoztatták megfelelő információval az Önkormányzat fejlesztéseivel kapcsolódóan a vállalt kötelezettségek teljes körére vonatkozó finanszírozási igényekről, azok önkormányzati pénzügyi egyensúlyi helyzetre gyakorolt hatásairól.

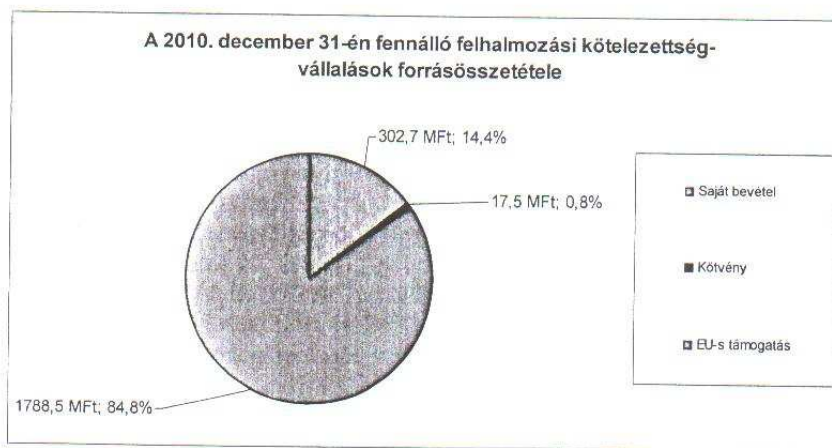
A hőszolgáltatás (2007-ben) és a Fürdő (2009-ben) gazdasági szervezetekké történt átalakítása miatt a saját működési bevételek folyamatos csökkenése következtében az Önkormányzat **folyó bevételei is folyamatosan mérséklődtek**. Ennek következtében a folyó bevételek 2010-ben (3491,6 millió Ft) 6,4%-kal (239,4 millió Ft-tal) maradtak el a 2007-2009. évek átlagától (3731,0 millió Ft). Legnagyobb súlya a költségvetési támogatások és az átengedett szja együttes összegének volt, mely 2010-ben a folyó bevételek 61,7%-át tette ki. A **felhalmozási bevételekben** meghatározóak voltak a kapott támogatások (1581,8 millió Ft), melyek a vizsgált időszakban az összes felhalmozási bevétel 83,6%-át tették ki.

Ezzel szemben **a folyó kiadások** értéke az előző évhez képest 2008-ban 3,2%-kal (122,1 millió Ft-tal) növekedett (többek között a szállítói tartozásállomány 260,0 millió Ft-os csökkenése következtében), majd 2009-ben 10%-kal (389,8 millió Ft-tal) csökkent a költségvetési intézmények átalakulása miatt. A folyó kiadások összege 2010-ben (3824,7 millió Ft) 9,6%-kal, 335,4 millió Ft-tal ismét növekedett, mert többek között a jogosulatlanul igényelt állami támogatások (112,1 millió Ft) visszafizetésre kerültek. A folyó kiadások 2010-ben 3,1%-kal (116,2 millió Ft-tal) haladták meg a 2007-2009. évek átlagát (3708,5 millió Ft). A személyi juttatások és járulékok nagysága és aránya a vizsgált időszakban a költségvetési intézmények átalakításai miatt folyamatosan csökkent, 2010-ben a működési kiadások 55,2%-át, (1587,0 millió Ft) tette ki. A 2007-2010. években a folyó kiadások aránya csökkenő, míg a **felhalmozási kiadások** növekvő tendenciát mutattak.

A pénzügyi egyensúlyi helyzet alakulását jelentősen befolyásolta az Önkormányzat elmúlt időszaki, a felhalmozás finanszírozására fordítható saját források képződésének hiányát figyelmen kívül hagyó fejlesztési tevékenysége. A 2007-2010. években **befejezett fejlesztések** esetében **2044,0 millió Ft** értékű kiadást teljesített ebben az időszakban. A fejlesztések teljes bekerülési költsége 2085,3 millió Ft volt. Ezek forrását saját bevételből (17,2%, 359,6 millió Ft), felvett hitelből (2,4%, 50,9 millió Ft), kötvénykibocsátás bevételeiből (44,0%, 916,6 millió Ft), EU-s támogatásból (28,1%, 585,0 millió Ft) és hazai támogatásból (8,3%, 173,2 millió Ft) fedezték. A 2010. december 31-én **folyamatban lévő fejlesztési feladatok** végrehajtására 2007-2010. között 500,6 millió Ft kiadást teljesítettek. A folyamatban lévő beruházások 2010. december 31-ig teljesített kiadásainak forrása 7,8%-ban (39,1 millió Ft) saját bevétel, 45,4%-ban (227,3 millió Ft) kötvénykibocsátásból származó bevétel és 46,8%-ban (234,2 millió Ft) EU-s támogatás volt. A projektek döntő többsége utófinanszírozású volt, mely likviditási gondokat okozott. Az Önkormányzatnak a pályázati források folyószámlahitelből történő finanszírozása pénzügyi kockázatot jelent. A folyószámlahitel igénybevétele a vizsgált időszakban tartóssá vált, a kötvény kibocsátásából származó bevételek felhasználása után a folyószámlahitel állomány 2011-ben 143,3 millió Ft-ra emelkedett, mely 29,7%-kal (32,8 millió Ft-tal) haladta meg a 2007-2010 közötti átlagos állományt (110,5 millió Ft). A 2008-ban kibocsátott kötvény bevételeiből, valamint 2009-ben a folyószámlahitel-keret ideiglenes emelésével a finanszírozást lehetővé tevő pénzeszközök folyamatosan rendelkezésre álltak.

Az Önkormányzat 2010. december 31-én **folyamatban lévő fejlesztési feladatok 2010. évet követő kötelezettségvállalásainak** összege 2108,7 millió Ft volt, amelynek finanszírozását 1788,5 millió Ft-ot EU-s támogatásból, 302,7 millió Ft-ot saját bevételből és 17,5 millió Ft-ot kötvénykibocsátásból származó bevételből tervezik biztosítani. A fejlesztések megvalósításához saját bevétellel számoltak, mely – tekintettel az elmúlt évek negatív működési jövedelmére – a vállalt fejlesztések jövőbeni finanszírozhatóságának kockázata-t növeli.

A 2010. december 31-én fennálló **felhalmozási kötelezettségvállalások** forrásösszetételét a következő ábra mutatja be:

Az Önkormányzat által beadott, **elbírálás alatt álló pályázatok** tervezett teljes bekerülési költsége 119,6 millió Ft volt, melynek 95,0%-át (113,6 millió Ft-ot) EU-s támogatásból, míg 5,0%-át (6,0 millió Ft-ot) saját bevételből kívánják finanszírozni.

Az Önkormányzat mérleg szerinti **pénzügyi kötelezettsége** a 2006. év végéről a 2011. év I. félév végére 215,0 millió Ft-ról 3179,5 millió Ft-ra nőtt, amelyből az árfolyamváltozás miatti különbözet 838,7 millió Ft volt. A 2011. év I. félév végén fennálló pénzügyi kötelezettségek három hosszú lejáratú hiteltől, egy 13,0 millió CHF értékű kibocsátott kötvényből keletkeztek. Az Önkormányzat igénybe vett folyószámlahitele 174,0 millió Ft, a munkabérmegelőlegezési hitele 80,0 millió Ft volt 2011. június 30-án.

A kötelezettségvállalásokra a Képviselő-testület döntése alapján került sor, azonban a kötvény kibocsátásakor az előterjesztésben nem számszerűsítették a törlesztési, a kamat- és a deviza alapú kötelezettséget érintő – árfolyamkockázatot.

A kötvény kibocsátásából származó bevétel felhasználása teljes mértékben megtörtént. A megállapodásban rögzített folyószámlahitel törlesztését követően az előírt fejlesztési célú felhasználás kötelezettsége ellenére 241,7 millió Ft-ot **működési célra** fordítottak, melyről a Képviselő-testület a felhasználást megelőzően nem tájékoztatták. A polgármester a 2010. évi költségvetés III. negyedévi, valamint a 2011. évi költségvetés I. félévi végrehajtásáról szóló előterjesztésekben utólag a Képviselő-testületet tájékoztatta, hogy a működési forráshiány finanszírozása ideiglenesen a kötvénykibocsátásból származó bevételből történt, valamint arról, hogy a működési célú felhasználás összegét más forrásból szükséges pótolni. Amennyiben ez elmarad, a pénzügyi – szerződésszegés címén – esetleges igényérvényesítése miatt az Önkormányzat működése kockázatot hordoz. Az Önkormányzat arra kényszerült, hogy a működés biztosítása érdekében a fejlesztési célú forrását működési célra használja fel.

Az Önkormányzat a CHF-ben fennálló kötvény kötelezettségéből a szerződésben foglaltaknak megfelelően 2011. június 30-ig 705 732 CHF (123,8 millió Ft) kamatot és 10,4 millió Ft egyéb költséget fizetett meg. Az Önkormányzat a tőke törlesztését 2013. március 31-én kezdi meg, az éves tőketörlesztés összege 650 000 CHF.

A **hosszú lejáratú hitelek** lehívása és a hitelszerződésekben foglalt fejlesztési célnak megfelelő felhasználása megtörtént. Valamennyi hitelnek megkezdődött a törlesztése, az Önkormányzat 2007-2010 között 9,5 millió Ft tőkét törlesztett, kamat és egyéb költségek címén 6,6 millió Ft-ot fizetett meg. A 2011. év I. félévében összesen 1,5 millió Ft tőketartozás és 0,6 millió Ft kamat és egyéb költség megfizetését teljesítették.

Az Önkormányzat **működésének pénzügyi egyensúlyát** a vizsgált időszakban csak **folyószámlahitel és munkabér-megelőlegezési hitel igénybevételével tudta biztosítani**. Az igénybevett folyószámlahitel és a munkabér-megelőlegezési hitelek jellemző adatait a következő táblázat mutatja be:

Megnevezés	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év I. félév
Folyószámlahitel					
Keretösszeg január 1-én (millió Ft-ban)	100,0	150,0	150,0	150,0	150,0
Átlagos napi állomány (millió Ft-ban)	125,2	118,7	115,3	82,9	143,3
Folyószámla hittel zárt napok száma (nap)	335,0	360,0	360,0	326,0	180,0
Időszakvégi egyenleg (állomány)	97,1	147,2	149,9	144,8	174,0
Munkabér megelőlegezési hitel					
Keretösszeg január 1-én (millió Ft-ban)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Átlagos napi állomány (millió Ft-ban)	80,4	57,5	49,6	68,2	75,2
Munkabér-megelőlegezési hittel zárt napok száma (nap)	320,0	246,0	252,0	311,0	171,0
Időszakvégi egyenleg (állomány)	0,0	80,0	80,0	80,0	80,0

A vizsgált időszakban a **folyószámlahitel igénybevétele tartóssá vált**. Ennek átlagos napi állománya a kötvény kibocsátásból származó bevételnek köszönhetően 2007-2010. évek között folyamatosan 125,2 millió Ft-ról 82,9 millió Ft-ra csökkent. Ezt követően a kötvénykibocsátásból befolyt pénzeszközök felhasználása után az átlagos állomány 2011. év I. félév végére 143,3 millió Ft-ra emelkedett. A tartós likviditási problémák miatt az Önkormányzat 2007-től **munkabér-megelőlegezési hitelt vett igénybe**. A hitel igénybevételére rendszeresen sor került. A munkabér-megelőlegezési hitel átlagos napi állománya 2007-2009 között folyamatosan csökkent 80,4 millió Ft-ról 49,6 millió Ft-ra, majd a finanszírozási problémák miatt 2011. év I. félév végére folyamatosan emelkedve, 75,2 millió Ft-ot ért el. A törlesztések a normatív állami támogatásokból és az szja-ból az igénybevételt követő hónapban megtörténtek. A munkabér-megelőlegezési hitel állománya 2010. december 31-én és 2011. június 30-án 80,0 millió Ft volt. Kamat és egyéb költség címén az Önkormányzat a vizsgált időszakban a folyószámlahittel kapcsolatosan összesen 43,1 millió Ft-ot, munkabér-megelőlegezési hitelhez kötődően összesen 29,3 millió Ft-ot fizetett ki. A folyószámlahitel és a munkabér-megelőlegezési hitel tartóssá válását az is mutatja, hogy a 2010. év végén nem tudta azokat visszafizetni, állományuk 144,8 millió Ft, illetve 80,0 millió Ft volt.

Az Önkormányzat **kötelezettségeinek 2010. december 31-i, valamint 2011. június 30-i állományát és várható alakulását** (kamatkiadásokkal együtt) a következő táblázat mutatja be:

Megnevezés	Állomány 2010. december 31-én			Állomány 2011. június 30-án			Várható kötelezettség 2011-2013. években		Várható kötelezettség 2014. évtől	
	HUF-ban (millió Ft-ban)	Devizában (összege, ezer CHF-ben)	Deviza nem	HUF-ban (millió Ft-ban)	Devizában (összege, ezer CHF-ben)	Deviza nem	HUF-ban (millió Ft-ban)	Devizában (összege, ezer CHF-ben)	HUF-ban (millió Ft-ban)	Devizában (összege, ezer CHF-ben)
Pénzüntéti kötelezettségek										
Végardói tájház, ÖKIF hitel	10,9			10,5			3,3		10,9	
ÁVG műfüves sportpálya, ÖKIF hitel	7,7			7,1			4,4		4,3	
Művelődés Háza színházterem felújítása, ÖKIF hitel	15,0			14,5			4,5		14,9	
Fejlesztési költség		13 000,0	CHF		13 000,0	CHF		306,5		961,3
Polyószámila hitel	144,8			174,0			174,0		0,0	
Munkabérhitel	80,0			80,0			80,0		0,0	
Pénzüntéti kötelezettségek összesen HUF-ban:	258,4			286,1			286,2		30,1	
Pénzüntéti kötelezettségek összesen CHF-ben:		13 000,0	CHF		13 000,0	CHF		306,5		961,3
PATAQUA Kft.-től kapott kölcsön	176,7			0,0			0,0		0,0	
Szállítói tartozás	102,6			213,6			213,6		0,0	
Mindösszesen:	537,7	13 000,0	CHF	499,7	13 000,0	CHF	479,8	306,5	30,1	961,3

Az Önkormányzat **összes kötelezettségének állománya** 2010. december 31-én pénzüntéti kötelezettségekből, PATAQUA Kft.-től kapott kölcsönből és szállítói tartozásból tevődött össze. Az Önkormányzat saját gazdasági társaságai közül a kizárólagos tulajdonú PATAQUA Kft.-től 2010. évben 242,5 millió Ft, 2011. év I. félévében 65,8 millió Ft működési célú kölcsönt kapott, melyhez kapcsolódóan 2011. év I. félévében 10,4 millió Ft kamatot fizetett. Az Önkormányzat **szállítókkal szemben fennálló kötelezettség-állománya** a könyvviteli mérleg adatai alapján a 2007. évről a 2008. évre 84,3%-kal (260,0 millió Ft-tal), a 2008. évről a 2009. évre 6,0%-kal (2,9 millió Ft-tal) csökkent, míg a 2009. évről a 2010. évre 126,4%-kal (57,3 millió Ft-tal) nőtt. A szállítókkal szemben fennálló kötelezettségek állományváltozásának oka, hogy 2008. évtől a költségvetés forrás lehetőséget biztosított a szállítói tartozásállomány mérséklésére. A Polgármesteri hivatal és a további költségvetési szervek lejárt szállítói állománya 2011. június 30-án 202,2 millió Ft volt, melyből 90 napon túli tartozás 102,9 millió Ft-ot tett ki. A polgármester az Önkormányzat lejárt szállítói tartozásai okainak feltárására, a lejárt tartozások mielőbbi rendezése érdekében, intézkedéseket nem tett, a Képviselő-testületet nem tájékoztatta.

A **2011-2013. évek kötelezettségeinek teljesítése** a figyelembe vehető eszközök alapján **nem biztosított**, további bevételnövelő, valamint kiadáscsökkentő intézkedések megtétele vagy külső forrás bevonása szükséges a finanszírozáshoz. A könyvviteli mérlegében kimutatott 90,1 millió Ft követelésállomány – a Közzolgáltató Nonprofit kft.-nek nyújtott tagi kölcsön – lejáratára 2022. december 31-e, így ebben az időszakban a kötelezettségek visszafizetésére nem vonható be. Az Önkormányzat 2010. december 31-én 95,9 millió Ft pénzmaradvánnyal rendelkezett, melyből mind kötelezettséggel terhelt volt. A

negatív működési jövedelem mellett a kötelezettségek fedezete már rövid távon sem biztosított.

A **2014. évtől várható** – a vizsgált időszak végén ismert – **kötelezettsége teljesítésére** az Önkormányzat **a forrásokat nem számszerűsítette**. A kötelezettségek teljesítéséhez a meghozott kiadáscsökkentő és bevételnövelő intézkedések nem biztosítanak elegendő többletforrást, ezek teljesítése csak további kiadáscsökkentő és bevételnövelő intézkedések útján elért megtakarítások, valamint egyéb külső források bevonásával lehetséges.

A kizárólagos tulajdoni hányadú gazdasági társaságok kötelezettségeinek állománya 2010. december 31-én, és 2011. június 30-án, valamint várható alakulása a kötelezettségek lejáratáig csak szállítói tartozásokból adódott. Az önkormányzati kötelezettségek növekedése mellett a **kizárólagos tulajdonú gazdasági társaságainak kötelezettségei** is pénzügyi kockázatot jelentenek az Önkormányzatnak. A gazdasági társaságok **lejárt szállítói tartozásának állománya** 2010. évben 68,2 millió Ft, míg 2011. év I. félévében 38,9 millió Ft volt. Esetleges csőd- vagy felszámolási eljárás esetén a bíróság korlátlan és teljes felelősséget állapíthat meg az Önkormányzat terhére.

Az Önkormányzat a Képviselő-testület döntése alapján a 2007-2011. év I. féléve között gazdasági társaságoknak, egyéb szervezeteknek összesen 334,3 millió Ft **kölcsönt nyújtott, a kötvényforrás terhére**. A vizsgált időszakra a likviditási célú tagi kölcsönök után nem számoltak fel kamatot. A fejlesztési célt szolgáló hosszú távú tagi kölcsön után – mely a Közzolgáltató Kft.-t érinti – összesen 12,9 millió Ft kamatot számoltak fel, a folyószámlahitelkeret-szerződésben megállapított kamattal megegyező mértékben. Az egyéb szervezetek közül az Önkormányzat a Sárospataki Torna Club Egyesület részére a 2011. év májusában 5,1 millió Ft kölcsönt nyújtott az Önkormányzat folyószámlahitelkeret-szerződésében megállapított kamattal egyezően. Az Önkormányzat a kölcsönöket hét esetben kamatmentesen, a többi esetben kamatfizetés ellenében nyújtotta, amely ellentétes a Htv.-ben foglaltakkal, mely szerint pénzügyi szolgáltatást (pénzkölcsön nyújtása üzletszerűen, azaz rendszeresen, ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett) kizárólag pénzügyi intézmény végezhet. Az Önkormányzat a kizárólagos tulajdonában lévő Közzolgáltató Kft.-nek 2010. évben 43,0 millió Ft, 2011. év I. félévében 8,4 millió Ft veszteség fedezetére adott tulajdonosi pótbefizetést teljesített.

Az elhasználódott eszközök pótlására az Önkormányzat tartalékokat nem képzett, külön alapot nem hozott létre. A Képviselő-testületnek előterjesztett éves zárszámadási rendeleteikben nem mutatták be az Önkormányzat eszközei után tárgyévben elszámolt értékcsökkenés összegét, az eszközpótlásra fordított tényleges kiadásokat, az eszközök elhasználódási fokának alakulását. Az Önkormányzat összes eszközének (immateriális javak, ingatlanok, gépek, járművek, átadott eszközök) használhatósági foka 2007-2010 között a bruttó érték 555,5 millió Ft emelkedése ellenére 3,4 százalékponttal (88,8%-ról 85,4%-ra) csökkent az amortizáció növekedése miatt. Ezzel az eszközök avultsága növekedett.

Az Önkormányzat az ellenőrzött időszakban **kiadási megtakarítást eredményező és bevételt növelő intézkedéseket** tett, mely intézkedések pénzügyi hatása az Önkormányzat részéről számszerűsítésre került. A 2007-2011. év I. féléve között végrehajtott intézkedések hatására 48,5 millió Ft bevételi többletet, továbbá 495,8 millió Ft kiadási megtakarítást mutattak ki, ezáltal javult az Önkormányzat pénzügyi egyensúlyi helyzete. A kiadási megtakarítások 95,5%-a (473,5 millió Ft) az elrendelt álláshely csökkentések eredménye. Az álláshely-csökkentő intézkedések 2007-2011. év I. féléve között önkormányzati szinten összesen 181 álláshely megszüntetését jelentették. Létszámnövekedés kettő fő volt, ebből egy fő a szociális és gyermekjóléti feladatellátás területén a szakmai követelmények miatt vált szükségessé, és egy fő növekedését a Polgármesteri hivatal feladatellátása indokolta. A bevételnövelő intézkedések a 2007-2011. év I. féléve között az idegenforgalmi adó növeléséhez (7,1 millió Ft), a szemétszállítási kedvezmények, mentességek csökkentéséhez (1,7 millió Ft), a lakbérek (33,1 millió Ft), és az intézményi térítési díjak (6,6 millió Ft) emeléséhez kapcsolódtak. A végrehajtott kiadáscsökkentő és bevételnövelő intézkedésekből származó megtakarítás ellensúlyozni tudta a költségvetési támogatásból és az szja bevétel csökkenéséből származó forráskiesést.

Az **utóellenőrzés** a pénzügyi egyensúly javítására tett kettő szabályszerűségi és egy célszerűségi javaslat hasznosítására terjedt ki. Az ellenőrzés során tett, a pénzügyi egyensúly javítására vonatkozó két szabályszerűségi javaslatból egyet nem, egyet részben hasznosítottak. Az Ámr-ben foglaltaknak nem tettek eleget, mivel az Önkormányzat pénzállományának alakulásáról likviditási tervet nem készítettek. Az Áht. előírása ellenére az előző évi pénzmaradványt eredeti előirányzatként csak a kisebbségi önkormányzatokra vonatkozóan szerepeltették, az önkormányzati szintűt a módosított előirányzat tartalmazta. A munka színvonalának javítása érdekében tett célszerűségi javaslat nem teljesült. A jegyző nem tájékoztatta – évente elvégzett számítások alapján – a Képviselő-testületet az Önkormányzat eladósodásának növekedésére figyelemmel arról, hogy a hosszú lejáratú adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásokból adódó tőke és kamatfizetési kötelezettséget milyen feltételek biztosítása mellett tudják teljesíteni.

A gazdálkodásban problémát okoz, hogy a fejlesztések következtében hosszú távon az Önkormányzat eladósodott, emellett a működési költségvetés egyensúlya sem volt biztosított a vizsgált időszakban. A kötvény tőketörlesztésénél kockázatot jelent a CHF árfolyam alakulása.

Az **Önkormányzat pénzügyi egyensúlyi helyzetét összegezve** a következők emelhetők ki:

Sárospatak Város Önkormányzatának **pénzügyi egyensúlyi helyzete rövid távon veszélyeztetett.**

Az önként vállalt feladatok kiadásai meghaladták a kötelező feladatokra fordítottat. Ezekre a feladatokra – a középiskolai oktatást és a művészeti oktatást kivéve – jelentős mértékű önkormányzati támogatást biztosítottak.

A folyó költségvetés egyenlege – az ÖNHIKI, és az egyéb egyszeri kiegészítő támogatás figyelembevételével – a vizsgált időszakban kizárólag 2009-ben

biztosította (a jogtalanul igénybe vett normatívával) a működési kiadások és az adósságszolgálat finanszírozását. A nettó működési jövedelem, az ÖNHIKI-t is figyelembe véve, csak 2007-ben és 2009-ben volt pozitív, azonban 2010-ben drasztikus zuhanást követően negatív értéket vett fel, mely meghaladta az éves folyó kiadások tizedét.

A működés finanszírozására igénybe vett folyószámla- és munkabér-megelőlegezési hitel állandósult, a szállítói tartozásállomány – benne lejárt fizetési határidejű szállítói tartozásokkal – megemelkedett. A működés finanszírozására fejlesztési céllal kibocsátott kötvény bevételeit is felhasználták.

Az Önkormányzat fejlesztései finanszírozását devizában kibocsátott kötvényből biztosította. Ez hosszú távú eladósodással járt. A kötvényben vállalt kötelezettségek teljesítésének forrását a Képviselő-testületnek nem mutatták be, arra a folyó bevételek nem nyújtanak fedezetet.

Kockázatot jelenthet, hogy a polgármester a pénzügyi egyensúly megbomlása ellenére nem kezdeményezte az Önkormányzat intézményei előirányzat-felhasználásának szoros kontrollját.

A folyamatban lévő fejlesztések kötelezettségvállalásainak teljesítése jelentős összegű saját forrást igényel. A fejlesztésekhez biztosított EU-s forrás előfinanszírozásának terhe tovább súlyosbíthatja a likviditási gondokat.

A kizárólagos tulajdonú gazdasági társaságok lejárt szállítói tartozásállománya az Önkormányzat részére helytállási kötelezettséget jelent.

Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 33. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében a jelentésben foglalt megállapításokhoz kapcsolódó intézkedési tervet köteles az ellenőrzött szervezet vezetője összeállítani és azt a jelentés kézhezvételétől számított harminc napon belül az ÁSZ részére megküldeni. Amennyiben az intézkedési tervet határidőben nem küldi meg a szervezet, vagy az továbbra sem elfogadható, az ÁSZ elnöke a hivatkozott törvény 33. § (3) bekezdés a)-b) pontjaiban foglaltakat érvényesítheti.

A 2011. június 30-i pénzügyi egyensúlyi helyzet alapján az ellenőrzés intézkedést igénylő megállapításai és javaslatai a következők:

a Polgármesternek

1. Az Önkormányzat nettó működési jövedelme az elmúlt időszakban összességében negatív volt, a vállalt pénzügyi kötelezettségek, valamint az Önkormányzat által vállalt jövőbeni fejlesztési kötelezettségek fedezete rövid távon sem biztosított. A finanszírozás a vizsgált időszakban folyószámla- és munkabér-megelőlegezési hitel igénybevételével volt biztosítható, amely állandósult. Az Önkormányzat működési célra kötvényből származó bevételt vett igénybe. A kötvény esetében az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásra vonatkozó képviselő-testületi előterjesztések nem tartalmazták a visszafizetés forrásait, valamint a törlesztési, a kamat- és árfolyamkockázat várható kihatásait. Az Önkormányzat nem kezdeményezte az intézményei előirányzat-felhasználásának szoros kontrollját.

k és
KI-t
ben
éves

Az Önkormányzat szállítói kötelezettségeinek állománya, ezen belül a 2011. év I. félévében a lejárt szállítói tartozások összege jelentősen megemelkedett. Gazdasági társaságainak, a kötvény terhére jelentős összegű tagi kölcsönt nyújtott a vizsgált időszakban.

ör-
t fi-
szí-

Az Önkormányzat által tett intézményszervezeti átalakítások, kiadáscsökkentő és bevételnövelő intézkedések nem biztosítanak elegendő forrást a pénzügyi egyensúly helyreállításához.

Javaslat:

ből
ett-
fo-

Az Önkormányzat pénzügyi egyensúlyának gyors helyreállítása és hosszú távú fenntarthatósága érdekében kezdeményezze – felelősök és határidők megjelölésével – az alábbi intézkedések megtételét:

isa
at-

a) Tárja fel a bevételszerző és kiadáscsökkentő lehetőségeket. Intézkedjen a bevételek növelésére, a kintlévőségek behajtására, a kiadások csökkentésére.

tős
rás

b) Terjesszen a Képviselő-testület elé reorganizációs programot a kedvezőtlen pénzügyi folyamatok megállítására, a pénzügyi egyensúlyi helyzet gyors stabilizálására.

lá-

c) Képezzen egyensúlyi (elkülönített) tartalékot az adósságszolgálat teljesítése érdekében.

ie-
ló
a
il-
e-
3.

d) Vizsgálja felül teljes körűen a tervezett beruházásokat és azok fenntartásának jövőbeni pénzügyi kihatásait. Szükség esetén tegyen javaslatot a Képviselő-testületnek a tervezett beruházásokkal kapcsolatos döntések módosítására, amelyben figyelembe veszik az Önkormányzat pénzügyi lehetőségeit, és a kötelező feladatellátás elsődlegességét.

e) Vizsgálja meg az állandósult folyószámlahitel hosszú távú kötelezettséggé történő átalakításának jogi lehetőségét, és a Stabilitási tv. 10. §-ában előírtak fennállása esetén kezdeményezze a Kormánytól ennek engedélyezését.

1-

f) Kezdeményezze az intézmények finanszírozásának napi kontrollját. Szűkítse a jóváhagyott előirányzatok felhasználásának lehetőségeit.

n
al
i-
el
si
t
1
-
-

g) Tekintse át az önként vállalt feladatok finanszírozhatóságát a kötelező feladatellátás elsődlegességének biztosítása érdekében, mutassa be a Képviselő-testületnek a megoldás lehetőségeit, és szükség esetén a gazdasági program módosításának igényét.

h) Mutassa be havonta a Képviselő-testületnek legalább három évre kitekintően kötelezettségeinek finanszírozási forrásait.

i) Az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásról szóló döntéskor mutassa be a Képviselő-testületnek a jövőben várható – árfolyam-, kamat- és törlesztési – kockázatot.

- j) Gondoskodjon, hogy a jövőben az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásokról szóló képviselő-testületi előterjesztések tételesen tartalmazzák a visszafizetés forrásait.
 - k) Terjesszen intézkedési tervet a Képviselő-testület elé a minősített többségi tulajdonú gazdasági társaságok pénzügyi egyensúlyi helyzetének stabilizálása érdekében.
 - l) Kezelje az Önkormányzat lejárt szállítói állományát, a szállítói kitettség és a jogszabályi következmények elkerülése érdekében.
2. A Képviselő-testületnek előterjesztett éves költségvetési rendeletekben nem mutatták be a beruházásokkal létrehozott létesítmények működtetése és fenntarthatósága érdekében várhatóan felmerülő költségvetési kiadásokat.

Javaslat:

Intézkedjen, hogy az éves költségvetési rendeletek előterjesztésekor biztosítsák a beruházásokkal létrehozott létesítmények működtetéséhez és jövőbeni fenntarthatóságához szükséges forrásokat.

3. A Képviselő-testületnek előterjesztett éves zárszámadási rendeleteikben nem mutatták be az Önkormányzat eszközei után tárgyévben elszámolt értékcsökkenés összegét, az eszközpótlásra fordított tényleges kiadásokat, az eszközök elhasználódási fokának alakulását.

Javaslat:

Mutassa be a Képviselő-testületnek évente a zárszámadási rendelet előterjesztésében az értékcsökkenés összegét, és ezzel összevetve az elhasználódott eszközök pótlására fordított tényleges kiadásokat, az eszközök elhasználódási fokának alakulását.

4. A pénzügyi egyensúly javítása érdekében tett kettő szabályszerűségi javaslatból egyet nem, egyet részben hasznosítottak.

Javaslat:

- a) Gondoskodjon az Önkormányzat gazdálkodási rendszerét érintő előző ellenőrzés nem hasznosult javaslatainak végrehajtásáról.
- b) Intézkedjen – Önkormányzat gazdálkodási rendszerét érintő előző ellenőrzés nem hasznosult szabályszerűségi javaslataival kapcsolatban – a fegyelmi felelősség kivizsgálása iránt.

A polgármester a helyszíni ellenőrzés lezárása után tájékoztatta az Állami Számvevőszéket az Önkormányzat megtett intézkedéséről, amelyet az Állami Számvevőszék nem ellenőrzött, arra vonatkozóan véleményt vagy megállapítást nem fogalmaz meg. Az ellenőrzés lezárását követően elvégzett intézkedéseket az Állami Számvevőszék utóellenőrzés keretében vizsgálhatja.

A polgármester tájékoztatása szerint a következő intézkedést tette:

- döntött az intézmények előirányzat-felhasználásának szoros kontrolljáról, erről 2012. február 21-én az intézményvezetőket levélben tájékoztatta.